

Kinderrechten wereldwijd en in Brazilië

“Hoe gaat het met u?” Deze vraag wordt u vaak gesteld en u antwoordt standaard: “O, wel goed hoor, dank u wel.” Maar wat zegt u als het echt niet goed gaat, als u te maken heeft met achterstelling en misstanden? De meeste mensen kunnen nog wel voor zichzelf opkomen en weten de weg om schrijnende situaties aan de orde te stellen. Maar hoe zit het met kinderen die hiermee te maken hebben, die leven in situaties waarin kinderarbeid ‘normaal’ is en waar de overheid niet bij machte is voor hen op te komen en zich met kinderrechten bezig te houden?

Wellicht dat u al projecten steunt en sponsort waardoor kinderen een beter toekomstperspectief krijgen. Hierdoor verwerven zij (t.z.t.) voor zichzelf en hun gezinnen een goede uitgangspositie. Veel kinderen hebben een riant vooruitzicht, maar zeer veel kinderen helaas niet. Regeringen en de Verenigde Naties hebben er veel over gesproken en er is al veel geregeld. Maar worden deze rechten geëffectueerd en gehandhaafd?

Wereldwijd worden kinderen beroofd van hun kindertijd, doordat ze gedwongen zijn te gaan werken. Daardoor loopt hun gezondheid gevaar en kunnen ze vaak niet langer naar school gaan. De [International Labour Organisation](#) (ILO) definieert kinderarbeid als alle activiteiten die kinderen van hun kindertijd, van hun potentieel en hun waardigheid beroven, die hun scholing, gezondheid en fysieke en mentale ontwikkeling schaden. Volgens de ILO lopen wereldwijd ongeveer 168 miljoen kinderen (of 11% van alle kinderen) hun kindertijd mis omdat ze aan het werk zijn. Hiervan voeren 115 miljoen kinderen taken uit die gevaarlijk zijn, bijvoorbeeld in mijnen, of waar chemische producten, pesticiden of gevaarlijke machines aan te pas komen.

Veel van de kinderen zijn onzichtbaar. Ze werken als bedienden binnenshuis, in ateliers en op de velden. 59% van de kinderen werkt in de landbouwsector, maar de ergste vormen van kinderarbeid situeren zich in slavenarbeid, prostitutie, drugsverkoop, criminaliteit of de rekrutering van kindsoldaten in conflictsituaties of voor andere gevaarlijke activiteiten. Kinderarbeid wordt voornamelijk veroorzaakt door armoede in gezinnen en gemeenschappen, maar er zijn ook andere factoren: sociale normen die kinderarbeid toelaten, het gebrek aan fatsoenlijk werk voor volwassenen en adolescenten en migratie. Kinderarbeid is ook een gevolg van sociale ongelijkheid, die wordt versterkt door discriminatie. Zo lopen kinderen van inheemse volken of uit de lage kasten meer risico de school te moeten verlaten en aan het werk te moeten. Ook kinderen van migranten lopen een groter gevaar clandestien en illegaal werk te moeten verrichten.

De nodige vooruitgang om kinderarbeid uit te roeien is dan ook nauw verbonden aan het terugdringen van deze kwetsbare situaties.

Wat doen de VN en UNICEF tegen kinderarbeid?

Op 20 november 1989 namen de Verenigde Naties (VN) het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind aan. Hierin is bepaald dat alle kinderen, waar ook ter wereld, dezelfde rechten hebben, bedoeld om hen te beschermen. Het is een basisrecht voor kinderen (zij vormen 1/3^e van de wereldbevolking!) om naar school te gaan, toegang te hebben tot drinkbaar water, tot voedsel en tot een stabiele en veilige omgeving om te wonen en te spelen. Het zijn de essentiële voorwaarden voor een goede ontwikkeling. Kinderarbeid bedreigt deze rechten. Kinderen hebben recht op bescherming tegen mishandeling, kinderarbeid, de gevolgen van oorlog en seksuele uitbuiting. Het verdrag omvat alle terreinen waarop het leven van een kind zich afspeelt.

In vele landen en regio's hebben UNICEF en zijn partners voor versteviging van het beschermings-systeem gezorgd waardoor er minder kinderarbeid is en het algemene welzijn erop vooruit ging.

In opdracht van de VN ziet UNICEF erop toe dat regeringen het Kinderrechtenverdrag respecteren en nakomen. Naast UNICEF controleert ook het [VN-Comité inzake de Rechten van het Kind](#) of landen zich aan het Kinderrechtenverdrag houden. Iedere vijf jaar moeten regeringen zich verantwoorden bij

dit comité in Genève. Ze worden op hun vingers getikt als zaken niet goed geregeld zijn. UNICEF geeft aan het comité door welke zaken er in een land niet goed gaan. Het Kinderrechtenverdrag is juridisch bindend. 196 landen hebben het verdrag geratificeerd en moeten zich aan het verdrag houden. Zo ook bijv. Brazilië en Nederland. Alleen de VS hebben het verdrag (nog) niet geratificeerd, maar wel getekend.

Dit verdrag kent echter geen sancties, is dus niet dwingend. Maar het verdrag is niet vrijblijvend: internationale druk en gezichtsverlies maken dat een land zijn verplichtingen wel serieus moet nemen.

UNICEF vraagt echter om meer initiatieven:

Overheden moeten wetten uitvaardigen om een einde te maken aan kinderarbeid. Vele bedrijven in de geïndustrialiseerde landen hebben regels aangenomen om te voorkomen dat kinderen betrokken zijn in de fabricage van goederen die worden ingevoerd uit ontwikkelingslanden.

Armoede moet teruggedrongen worden. Dit zorgt ervoor dat ouders niet gedwongen worden hun kinderen te laten werken of ze te verkopen aan werkgevers om te overleven.

Onderwijs moet gratis en verplicht zijn. Alle kinderen hebben recht op onderwijs: zowel kinderen als hun ouders moeten de school zien als een betere optie dan werk. Kinderen moeten bewust gemaakt worden van hun rechten om hun kansen op een baan verhogen. Een veilige omgeving voor het kind houdt in dat strategieën moeten uitgebouwd worden om kinderen in de school te houden.

De wereld moet op de hoogte worden gesteld van deze situatie en de onrechtvaardigheden die kinderarbeid teweegbrengt. Families en gemeenschappen verzetten zich vaak niet genoeg tegen kinderarbeid. Al te vaak wordt nog gedacht dat werken een meer gepaste activiteit is voor meisjes, dan naar school te gaan.

Hoe is de situatie in Brazilië?

Een aantal landen heeft een speciale ombudsman voor kinderen aangesteld. In sommige landen krijgen ambtenaren, politieagenten en bijv. docenten uitleg over kinderrechten en wordt er op scholen les gegeven over kinderrechten. UNICEF helpt kinderen ook om hun stem te laten horen, bijv. via radio- en tv-programma's. Dit is werk van de lange adem, maar het is wel een effectieve en duurzame manier om ervoor te zorgen dat kinderrechten zijn ingebed in de samenleving en worden nageleefd.

In Brazilië hebben UNICEF en zijn partners ervoor gezorgd dat kinderen (terug) naar school konden. Ook werden activiteiten georganiseerd om hun scholing te vervolledigen, door families en gemeenschappen te laten deelnemen en lessen te organiseren over burgerschap voor de kinderen, adolescenten en hun familie. Ook heeft UNICEF de oprichting gesteund van een Parlementair Front voor de Rechten van de Kinderen en Adolescenten, die controle uitoefent op de wetten die een invloed hebben op kinderen.

Voor zover bekend heeft Brazilië geen speciale kinderombudsman aangesteld. Gelukkig zijn er in Brazilië wel veel andere organisaties actief op het terrein van kindsavernij en kinderarbeid.

Eén van die organisaties is de IBISS Foundation ("Instituto Brasileiro de Inovações em Saúde Social", oftewel "Braziliaans Instituut voor Innovatie in de Sociale Gezondheidszorg"). Volgens IBISS Foundation komt kindsavernij in Rio de Janeiro veelvuldig voor, en wel in een vorm die levensgevaarlijk is. Er werken daar duizenden jongeren als kindsoldaat in een drugsoorlog die woedt in de favelas. De drugsmaffia ronselt hen om als kindsoldaat zwaar bewapend de drugsverkooppunten te verdedigen tegen invallen van de politie of concurrerende drugsbendes. Soms zijn ze niet ouder dan acht jaar. Meer dan 80% haalt hun 21ste verjaardag niet. Veel 'soldaten' sterven een vroegtijdige, gewelddadige dood tijdens een confrontatie met de politie, een concurrerende bende, of drugsbaas die vindt dat ze teveel weten.

De IBISS Foundation heeft diverse projecten die kindsoldaten een kans geven op een betere toekomst, zoals het project Favelastreet waarmee straatkinderen uit de drugswereld worden gehaald en een sportopleiding op maat krijgen. (www.ibiss.info/kinderarbeid)

In de nieuwsbrief van april 2020 wezen we op de situatie in de favela's van Belo Horizonte. Hoewel Rio de Janeiro gevaarlijker lijkt dan Belo Horizonte, worden ook hier kinderen en tieners actief ingezet door de kartels, bijv. als uitkijkpost.

Daarnaast komt kinderarbeid ook voor, vooral bij jonge tieners, die door hun ouders worden ingezet om geld te verdienen. Dit gaat vooral ten koste van het naar school gaan.

Enkele jaren geleden heeft Jeugd met een Opdracht in Belo Horizonte het project Libertodos (vrijheid voor iedereen) opgezet. Medewerkers geven lessen op scholen en in kerken en organiseren sociale projecten voor groepen ouder dan 12 jaar. Het doel is de maatschappij en in het bijzonder teenagers bewustwording bij te brengen betreffende mensenhandel. Ook wordt aangegeven hoe teenagers zich op praktische manieren kunnen verdedigen/verweren tegen deze vorm van misdaad.

Verder worden vrijwilligers getraind die het materiaal van Libertodos willen gebruiken in hun lessen. De basistraining duurt 2 uur en de hele training 8 uur. Ook is er de Libertodos Kit voor hen die op Braziliaanse scholen of in andere situaties een presentatie willen geven over mensenhandel. De Kit bevat o.a. een powerpoint presentatie, lesmateriaal en sketches.

U kunt dit project steunen door: gebed en financiële bijdrage ([link doneer gift](#)). Voor meer informatie: www.bhcentro.wixsite.com/english/libertodos; www.libertodos.org en www.youtube.com/libertodos.